

Ipave in dr. Razlag; c. k. komisar je bil g. Globočnik iz Postojne. Govori so bili večkrat pretrgani z gromovitim „živeli“ klicem.

Glas iz vojaške granice.

(Konec.)

No da sami vidite, kako naš narod misli in govori, bodem Vam priobčil v kratkem, kako so se starešine naših bližnjih kompanij tožili potujočemu Molinaryu. „Vaša ekscelencija! — je govoril Gjoko Jakšić v Skradniku — l. 1848 smo na dve strani prelivali kri, v Italiji in v Avstriji; sam premilostljivi cesar je pripoznal naše zasluge in obetal nam je po našem nepozabljenem svetlem banu Jelačiću, da nam bode preložil in nam dal naše pravice; pa kaj smo dobili? Kedar nas potrebujete, takrat nas poznate, kedar nas ni treba, onda nas pregledate. — Mi smo svoje deputirce poslali k premilostivemu cesarju — a vi ste jih ustavili. To nas je v srce peklo.“

Molinary veli na to, da deputacija ni bila v redu voljena, da obrstar ni vedel za to stvar.

Na to odgovori Gjoko: „Narod je poslal deputirce, tu ni treba nikogar drugega; njihov glas bil bi glas naroda, ali niste jim dali govoriti. — Mi smo zmerom pokorni premilostivemu cesarju, ali Magjar nas ne bode nikdar imel. — Rajši pod Sultana nego pod Magjara.“

To je zbadlo generala. „Ne verujte vsega, kar novine pišejo“ jih tolaži.

Skoro iste pritožbe je čul v Jezerani od Maraviča. „Dajte šole narodu“ — spregovori omenjeni poštenjak med ostalim. — „Ves graničarski narod blizu 1.300.000 ima samo dve viši gimnaziji in še od teh je slaba korist, ena je v Senju na morju, druga v daljnem Vinkovcu. Za naš narod dozdaj ni nikdo ničesar storil, vsak poglavar je obetal, a mi smo zmerom na istem mestu, neuka sirotinja in soldatija. Kaj nam pomagajo same besede? S žalostnim srcem moramo izreči, da nikomur več ne upamo do edinega cesarja, in še k temu nam se pot zapira. Za našo vernost, za naše požrtvovanje, za našo lojalnost nas sedaj pitajo s puntarji, panslavisti, ruskimi spletkari in bog si vé s čim ne!“

Ko je general na posledku obetal reforme, mu veli nekdo: „Zakonov nam je treba, dajte nam obči zbor vojaške in civilne Hrvatske, potem si bo narod po zakonitem potu sam pomagal.“ Na to se je general poslovil in šel dalje.

Naj vam na koncu samo še povem, kako so ga sprejeli vrli Brinjani. Starešina Borič je spregovoril: „Presvetli gosp. general! Bridko nas peče in sramota je velika, da naš presvetli cesar in kralj, za kterega smo v potokih svojo kri prelivali, za kterega smo v vsaki nesreči verno stali, ni hotel prejeti naše deputacije, in to na svet onega Andrassyja, ki bi rad še to malo Hrvatske pozobal. Ali pri moji veri, dokler je še nas in naših brinjskih mišic, mi svoje domovine pod sramotnim magjarskim jarmom ne pustimo; mi vsi, kolikor nas je graničarska mati rodila, vsi smo pripravljeni žrtvovati svoje življenje in svojo deco.“

Molinary pravi na to: „Ali vi niste poslali ovih ljudi!“ Vsi nazoči zaviknejo: „Mi smo jih poslali, mi smo jim dali pooblastilo!“

Borič nadaljuje: Ravno zato nas tako peče, in ravno zato, ker smo jih mi poslali, zato jih Magjari niso pustili pred lice Nj. Veličanstva. Iz vsega tega vidimo, da res nameravajo nas graničare prodati našemu zakletemu krvnemu neprijatelju — Magjarom.“

„Ni res“, odgovori Molinary, „nikdo vas ne bo dal Magjaru v roke, ako bodeite spojeni s civilno Hrvatsko, bodeite spadali pod Zagreb, a ne pod Magjara. Dobili bote železnice, šole itd.“

Na to spet zavikne vsa množica: „Ne, mi nečemo pod Zagreb, kjer so zavládali ljudje, ki so buji od turških ag in paš, ljudje, ki so hrvatsko ime osramotili z neizbrisljivo sramoto, ker so hrvatsko svojo domovino Magjarom prodali. Mi zahtevamo samo to, kar je naša deputacija v Beču zahtevala.“

In tako je šlo to dalje, od kompanije do kompanije po celi granici isti glas. Tako misli, tako govori vsa granica od jadranskega morja do Donave in Tise.

Ako vsa znamenja ne lažejo, zaigralo bode tudi v Avstriji vojno kolo, še predno bode listje rumenelo. Takrat bo morala tudi granica marširati. S kakim srcem, s kakim navdušenjem, sedaj sami lehko sodite.

Politični ogled.

Deželni zbori. 20. t. m. so se odprli vsi cislatanski deželni zbori zvon českega, ki se bode še le odprl meseca septembra, in dalmatinskega, ki se bode odprl 25. t. m.

Štajarski deželni zbor se je odprl s slovesno sv. mešo, katero je služil g. knezoškof Zwerger, in pri kateri so bili nazoči skoraj vsi poslanci, c. k. namestnik baron Kübek, novo imenovan deželni glavar g. M. dr. Kaiserfeld in njegov namestnik žl. Neupauer. Po meši so se vsi podali v dvorano, in tamo je najprej poslance z kratkim govorom pozdravil c. k. komisar in namestnik g. žl. baron Kübeck. Po govoru je predstavil g. Kaiserfelda kot deželnega glavarja in g. žl. Neupauerja kot njegovega namestnika, in ker sta oba že obljubo storila, je takoj Kaiserfeld predsedništvo v zboru prevzel in poslance z precej dolgim govorom pozdravil. Oba imenovana govora sta povdarjala posebno to, kar je že tolikokrat rečeno, namreč, da so časi prav resnobni, ker je vojska med Prusi in Francozi, in da je zato treba pozornost in delavnost. — Predsednik je svoj govor s tem končal, da je od poslancev tirjal, da naj rečejo „Hoch! na Njih Veličanstvo našega premilostivega cesarja.“ Potem sta bila voljena gg. dr. Michel in grof Atems za perovodja.

Prvo besedo je dobil c. k. komisar, ki je prebral cesarsko pismo (oznanilo), katero je cesar poslal na vse deželne zbore in v katerem posebno povdarja to, da je potrebno, da se ko najhitreje naj volijo državni poslanci, ker to silno zahtevajo vezdajni osodopolni časi. O tem cesarskem pismu bode se govorilo v neki prihodnji seji. M. Frank je potem predložil, naj se voli odbor 7 udov, ki bi naj pregledal delavni red in postavodajnost okrajnih zastopov. Predlog pride tiskan še le prihodnjič na dnevni red. Prihodnja seja 22. t. m. na dnevnem redu verifikacije, volitev in obljuba poslancev.

22. t. m. je bila druga seja deželnega zbora v Gradcu, o kateri imamo prav malo važnega poročati. Predloženo je bilo: Poročilo deželnega odbora, da bi se naj ustanovil poseben časnik za deželne zbore, da bi se naj ustanovila služba pomočnika (asistenta) pri zavodu gluho-mutastih, dalje da se naj napravi mestjanska šola v Gradcu, da bi se postavili v enako vrsto redni učitelji in profesorji na stanovnih srednjih šolah z onimi srednjih deželnih šol; da se naj postavi spominek nadvojvodu Janezu; načrt novega mestnega reda za mesto Maribor, postavni načrt zastran ustanovitvenja zaklada, iz kterega bi naj dobivali penzijo učitelji in sporočilo zastran poboljšanja plačila asistentom za teoretične predmete na viši tehniki. Profesor Maassen je oglašil interpelacijo do vlade zastran oskrunjenja društvene postave po c. k. komisarju v zboru katol.-konservativnega društva v Hengsbergu 15. maja. Po tem so bile verifikacije volitev in bile so vse verificirane. Sledela je obljuba. Voljena sta za perovodja Wachtler in dr. Gemeiner. Veljavna postava zastran privilegij cestnine in mostovine na privatnih cestah se spet dalje na dve leti potrdi. V prejšnji sesiji napravljene postave zastran cestnega policijskega reda na javnih cestah, ktere cesar ni potrdil, se premeni in dalje odobri. Herman in tovarši nasvetujejo adresu na cesarja. Kosar in tovarši oglašijo interpelacijo zaradi javne varnosti osebe in imenja. K slednjemu so bile volitve v razne štiri odseke v ktere ni voljen nobeden Slovenec. —

V 3. seji 23. avgusta je g. profesor Maassen bral svojo interpelacijo in g. c. k. komisar je obljubil na njo odgovoriti, ko bode pozvedel, kako rečena stvar stoji. G. dekan Kosar bere svojo interpelacijo, na katero deželni poglavar taki odgovori to-le: Vlada je že meseca decembra pretil. leta srenjskim predstojnikom z nova zaukazala, da naj bolj pazijo na javno varnost, dalje, da se morajo žandarmi pomnožiti, tančnejše pa bo še kesnej odgovoril. M. Frank podpira svoj predlog, da se naj revidira srenjski red in postava okrajnih zastopov. Dr. Dominik predlaga, ker je stvar zelo važna, naj se voli odsek 13 udov in sicer po razmeri iz zastopnikov obeh narodov; zadnji predlog se skoraj soglasno odobri. Po tem so došle na vrsto neke finančne stvari, ktere se oddajajo finančnemu odseku. Odobri se postava, po kateri sme še dalje 2 leti mariborska srenja pobirati najemninske krajcarje, in neke druge srenjske zadeve; k slednjemu se je še volil odsek za učne stvari. Tudi v tega ni voljen nobeden Slovenec.

Kranjskega deželnega zbora predsednik je deželni glavar Wurzbach, njegov namestnik P. Kozler. Predsednik je v svojem prvem govoru povdarjal posebno vezdajne res-

nobne čase, in je tudi z vročimi besedami omenil rajnika dr. Tomana, posebno njegovo neutrudljivo delavnosti. Tudi dr. Bleiweis je še govoril o zaslugah rajnika, in predložil, da naj se pošlje deputacija njegovi udovi in ji naj izreče obžalovanje od strani deželnega zbora. Predlog se soglasno sprejme. V drugi seji je predložil dr. Bleiweis, da se naj voli poseben odbor, ki naj napravi adresu do cesarja. Se odobri. Pri verifikaciji je bil Gavster ovržen in Murnik v zbor poklican. Konradova volitev pa še visi.

Od drugih deželnih zborov nimamo nič za nas važnega poročati, če ne to, da bodo skorej vsi poslali adresu do cesarja, in da je cesar v svojem pismu na tirolski deželni zbor tudi rekel, da upa, da mu bodo še dalje tako verni ostali, kakor so že od nekdaj, in v pismu na gališki deželni zbor pravi cesar, da vlada hoče izpolniti želje Poljakov, kolikor bode po sedajni ustavi mogoče in kolikor se bode moglo ozirati na nje v vezdajnih političnih resnobnih razmerah in kolikor ne bode šlo zoper celoto celega cesarstva. Poljaki, le še čakajte!

Iz Česke se piše, da so českega naroda zaupni možje razglasili volilni oklice na Čehe, v katerem pravijo, da se hočejo trdno držati deklaracije in dozda svoje politike.

Iz Pariza se piše, da se vse tamo zlo pripravlja na boj do zadnjega. Prusi hočejo mir delati samo v Parizu, tedaj ne bode tako lahko šlo, ker v Parizu nihče ne misli na mir. Prišli so Prusi lahko v Francosko, kako bodo spet vun prišli, to je drugo vprašanje. General Trochu, kateri je dobil nalogo storiti vse priprave za brambo Pariza, je izdal proklamacijo, v kateri se pozivlje na francosko domoljubje.

Francoska vlada je zaukazala, da morajo vsi ptuji Nemci zapustiti deželo. Da je to med Nemci veliko krika in vika napravilo, se samo po sebi razumeva. Pravi se, da jih je že više 3000 samo iz Pariza odšlo.

V Pruski je še zmirom vse veselo in zmirom še streljajo „Viktoria“ t. j. zmago. Kako dolgo pa bodo še streljali? Kralj je rekel, da prej ko bode sklenol mir, se mora Elsasko in Lotrinsko združiti s Prusko.

Bavarski kralj je amnestiral vse politične hudo-delnike, menda od samega veselja, da je njegovih vojakov že toliko padlo v boju.

Ruska vlada je izrekla, da ne bode nikakor dopu-stila, da bi zmagalet v sedajnem boju vzel drugemu kaki del dežele; vse mora ostati kakor je bilo dozda; pod to po-godbo ostane popolnoma nevtralna, drugače ne. Ruska ima celo prav in njena politika gre v prihodnost.

Nevtralne države, posebno Rusija, Angleška in Av-strija, hočejo napraviti mir med bojujočima se strankama; te vendar nočete nič čuti o miru.

Talijanska je više 200.000 mož spravila na noge, in čuje se, da bode obsela papeževde dežele zvon Rima, katero ostane nevtralna. General Gordona bode to armado peljal v Rimsko. Dva regimenta, ki sta bila postavljena na tirolsko mejo, sta spet nazaj poklicana.

V Nici je naznanjen obsedni stan, ker prebivalci spet hočejo biti združeni z Italijo.

Iz Turške so prišli ti zlo važni glasi, da se je tudi Turška začela zlo oboroževati, in pravi se, da se bode spet postavila velika armada na Donavo, ktere poveljnik bode Ruschdi-Paša, vezdajni vojni minister.

Iz Bukaresta se piše, da se je 20. t. m. v Ploještu hotela vezdajna vlada ovreči in proklamirati druga začasna vlada. Vlada je vendar še to ob času izvedela, ter hitro tje vojake poslala in tako punt zadušila. Mnogi velikaši so vjeti, med temi tudi Bratiano. Tedaj tudi v vzhodu vre.

Novičar.

(Politično in narodno gospodarsko društvo) se bode v kratkem osnovalo v Šmarju pri Jelšah. Namen tega društva bo: Politika in narodno gospodarstvo, omiko med slovenskim ljudstvom razširati ter narodne pravice in državljansko svobodo Slovencev s vsemi postavnimi pripomočki braniti. Društvo se bode zvalo „Naprej“. Pravila so že vladi v potrjenje predložena. Ko pride vladno dovoljenje, se bode društvo z veliko slovesnostjo odprlo.

(Prečistiti Franc Zorčič), novoimenovan prošt lavantinske škofije, je bil 19. t. m. ob 8. zjutraj v stolni cerkvi mariborski slovesno inštaliran.

(Truplo dr. Lovro Tomana) se je iz Dunaja prav častno spremilo do Lisinga. Na mariborskem kolodvoru ga je sprejela velika večina tukajšnih rodoljubov in mu je poklonila lep venec iz črskih cvetlic z napisom: „Slava Tvojemu spominu!“ kot vidljivo znamenje visokega spoštovanja. 18. t. m. se je truplo pripeljalo zvečer v Ljubljano in 19. t. m. zjutraj ob sedmih je bil čestit sprevoz iz kolodvora skoz blatne ulice mimo franciškanske cerkve van iz mesta. Spreveda se je vdeležilo Sokolovcev ne samo ljubljanskih, temuč tudi iz drugih krajev. Ko se je truplo zvnu mesta prineslo in položilo na voz na katerem se je odpeljalo v Kamno Gorico, je vzel od njega slovo g. dr. Janez Bleiweis, z lepimi in prav ginljivimi besedami. Deputacije vseh slovenskih društev so spremljale občno ljubljene rajnika v Kamno Gorico, kder je bil ob 6. zvečer položen v hladno domačo zemljo. Bodi mu zemlja lahka!

(Tagesbote für Untersteiermark) se bode prihodnjič zvala stara Mariborčanka (Marb. Zeitung) in bode izhajala vsak dan kot nemškutarski časnik. Enkrat na teden bode tudi prinašala slovensko doklado. Nemškutari so tedaj spet na nov način začeli biti delavni, in zato je potrebno spet več delavnosti od naše strani, če nočemo še več škode trpeti.

(Delavci na Dunaju) so 12. t. m. spet zlo rogovili. Strašno mnogo se jih je namreč začelo po ulicah zbirati in kričati. Vojaki so jih morali razpediti in neke so tudi zaprli.

(Katoliško-konservativno društvo.) Naznanjamo našim društvnikom, kako se je odbor vsled volitve občnega zbora osnoval: Gosp. Ferd. grof Brandis, načelnik, g. J. Majciger, načelnikov namestnik; g. Juri Matijašič, denarničar, g. Davorin Kovačič, zapisovalec; g. Jož. Flek, knjigar; g. Dr. Mat. Prelog, g. Marko Glaser, g. Dr. J. Ulaša, g. Fr. Dovnik, g. Janez Kandier. Namestovalci: gg. Jož. Ferline, Jož. Šuman, Lovre Hribar, Matija Modrinjak, Jožef Pajek. Odbor je imel 21. avgusta prvo sejo, ter se posvetoval o poslovalnem redu. — Dalje se je določilo, da se bode vsaki prvi in tretji ponedeljek v mesecu ob 7. uri zvečer redne odborove seje vršile, ako bi pa posebno važen dogodek zahteval, se bode odbor-niki tudi izvanredno zbrali. — Društvenikom se bodo občni zbori po tiskanih povabilih naznanjevali. — Prihodnji občni zbor je namenjen polovico meseca septembra. Natančneje se še sedaj čas določiti ne dá.

(Volitev v državni zbor.) Štajerski narodni in konser-vativni poslanci bodo le s protestom in pogojno volili v državni zbor — tako menda tudi Kranjski, ki poleg tega skle-nejo resolucijo o „Sloveniji“ ali jo vsaj omenijo v adresi na cesarja.

Tržna cena pretekli teden.	V Varaž-dinu		V Mariboru		V Celju		V Ptaju	
	fl.	k.	fl.	s.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	90	4	95	5	70	4	40
Rži	3	30	3	55	3	80	3	20
Ječmena	3	—	3	20	3	70	3	—
Ovsa	3	—	2	50	2	20	2	20
Turšice (koruze) vagan	3	80	3	90	3	40	3	60
Ajde	3	20	3	15	3	60	2	70
Prosa	3	—	2	40	3	50	2	50
Krompirja	1	30	1	10	1	40	1	—
Govedine funt	—	20	—	27	—	26	—	26
Teletnine	—	22	—	26	—	26	—	26
Svinjetine črtve funt	—	28	—	26	—	26	—	26
Drv 36" trdiš seženj (Klafter)	9	—	10	50	8	50	11	—
" 18"	—	—	6	10	6	20	—	—
" 36" mehkih "	4	—	—	—	6	20	8	50
" 18"	—	—	4	50	—	—	—	—
Ogljenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	80
" mehkega "	—	50	—	50	—	45	—	70
Sena cent	1	80	1	60	1	70	2	—
Slame cent v šopah	1	40	1	20	1	10	1	70
" za steljo	1	10	0	90	0	90	1	20
Slanine (špeha) cent	40	—	42	—	40	—	38	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Napoleonor velja 10 fl. 9 kr. a. v.

Ažijo srebra 124.50.

Narodno drž. posojilo 64.50.

Loterijske srečke.

V Trstu 16. avgusta 1870: **15 66 75 57 54**

Prihodno srečkanje je 29. avgusta 1870.